

APROBAT

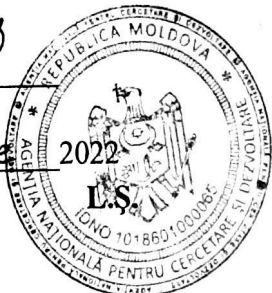
**Agentia Natională pentru Cercetare și
Dezvoltare**

Director general Olga Tagadiuc

Olga Tagadiuc

(semnătura)

"30" martie

**RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL
privind executarea proiectului de cercetări științifice
Program de postdoctorat (2021)**

Proiectul "Managementul clinic al persoanelor cu tulburări mintale severe: diagnostic, reabilitare și integrare psihologică" cu cifrul nr. 21.00208.2007.04/PD.
(titlul și cifrul proiectului)

Prioritatea Strategică _____

termen de executare: 31 decembrie 2021

Directorul/Rectorul organizației

Ceban Emil
(numele, prenumele)

E. Ceban
(semnătura)

Consiliul Științific/Senat

Groppea Stanislav
(numele, prenumele)

S. Groppea
(semnătura)

Conducătorul proiectului (postdoctorand)

Chikhai Jana
(numele, prenumele)

J. Chikhai
(semnătura)

Chișinău 2022

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
CERCETARE ȘI DEZVOLTARE

Intrare Nr. 51

" 10 " 02 20 22

1. **Scopul și obiectivele propuse spre realizare în cadrul proiectului în anul 2021:**
efectuarea cercetărilor științifice în vederea executării proiectului *Managementul clinic al persoanelor cu tulburări mintale severe: diagnostic, reabilitare și integrare psihosocială*

Scopul cercetării

Identificarea particularităților clinico-epidemiologice, diagnostic a persoanelor cu tulburări mintale severe, a satisfacției, funcționalității sociale și a calității vieții a acestora din diverse servicii de sănătate mintală prestate pentru elaborarea unui protocol de reabilitare medicală și psihosocială.

Obiectivele cercetării:

Obiectivul 1:

Evaluare serviciilor comunitare și spitalicești de sănătate mintală, precum și analiza parcursului și evoluția schimbărilor politice, legislative, organizaționale și de sistem din domeniul SM în Republica Moldova.

Obiectivul 2:

Analiza incidenței și prevalenței tulburărilor mintale severe în Republica Moldova, perioada anilor 2000-2020 (studiul integral).

Obiectivul 3:

Analiza parcursului clinico-epidemiologice a persoanelor cu tulburări mintale severe din serviciile de sănătate mintală spitalicești și comunitare din țară (chestionar elaborat).

Obiectivul 4:

Evaluare diagnostică și funcțională comprehensivă a beneficiarilor de servicii de sănătate mintală, pentru a determina necesitățile în servicii de sănătate mintală. (MINI și CANSAS)

Obiectivul 5:

Analiza calității vieții, dizabilității și nivelului de autostigma a persoanelor cu TMS din serviciile spitalicești în comparație cu cele comunitare, bazată pe recuperare a persoanelor cu tulburări mintale severe (EQ-5D, WHODAS și SMISS-SF).

Obiectivul 6:

Analiza dinamicii indicatorilor calității vieții, funcționalității și dizabilității persoanelor cu tulburări mintale severe la 18 luni după inițierea studiului pilot (Follow-up: EQ-5D, WHODAS și CANSAS).

Obiectivul 7:

Elaborarea unui protocol de reabilitare și integrare psihosocială a persoanelor cu tulburări mintale severe ajustat la contextul RM.

2. **Etapele în anul 2021**

1. Analiza situațională din domeniu vizat.
2. Colectarea datelor.
3. Prelucrarea tuturor datelor.
4. Verificarea materialului primar.
5. elaborarea tezei.

3. **Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor**

- Analiza parcursului clinico-epidemiologice a persoanelor cu tulburări mintale severe din

serviciile de sănătate mintală spitalicești și comunitare din țară.

- Evaluare diagnostică și funcțională comprehensivă a beneficiarilor de servicii de sănătate mintală, pentru a determina necesitățile în servicii de sănătate mintală.
- Analiza calității vieții și nivelului de autostigma a persoanelor cu probleme de SM din serviciile spitalicești în comparație cu cele comunitare, în special cele ce implementează un model de abordare multidisciplinar, bazat pe recuperare a persoanelor cu tulburări mintale severe.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor

- Colectare de date a persoanelor cu TMS din 3 spitale de psihiatrie și CCSM-uri din Țară
- Date colectate pentru toate obiectivele
- Baza de date SPSS si ANOVA
- Interpretarea datelor cercetărilor conform obiectivelor.
- Evaluare serviciilor comunitare și spitalicești de sănătate mintală, precum și analiza parcursul schimbărilor produse în domeniul SM din punct de vedere politic, legislativ, organizațional și de sistem în Republica Moldova.
- Analiza incidenței și prevalenței tulburărilor mintale severe în Republica Moldova, perioada anilor 2000-2020.
- Elaborarea unui protocol de diagnostic, reabilitare și integrare psihosocială a persoanelor cu tulburări mintale severe.
- Descifrarea datelor colectate, interpretarea corlațiilor.
- Elaborarea tezei integral.
- Comunicate la evenimente științifice internaționale – 3
- Elaborarea monografiei, lucrări de redactare.

5. Rezultatele obținute

- ❖ Manuscrisul tezei este realizat în volum de 90 %
- ❖ Teza este la etapa de verificare a materialului primar.

6. Publicațiile la tema tezei de DH

1.1.1. CHIHAI, J. et al. Country profile for Republic of Moldova. In: *Mental Health Atlas 2017, World Health Organization* 2018, p. 57, ISBN 978-92-4-141401-9.
https://www.who.int/mental_health/evidence/atlas/mental_health_atlas_2017/en/

1.1.2. PETREA, Ionela et al. Mental health system reform in Moldova: Description of the program and reflections on its implementation between 2014 and 2019. In: *Health Policy*, Volume 124, Issue 1, January 2020, pp. 83-88. ISSN: 0168-8510,
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31810580/>,
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0168851019302751?via%3Dihub&fbclid=IwAR3XkmhN_yN-34B7OCqR-uqu8DSDvCpOgqiHYAJJoXYV6PuS42moNcJmD-Yw,
www.elsevier.com/locate/healthpol

1.1.3. FRASCH, Jona J. et al. Taking steps towards deinstitutionalizing mental health care within a low and middle-income country: A cross-sectional study of service user needs in

the Republic of Moldova. In: *International Journal of Social Psychiatry*, Volume 66, issue 1, pp. 49-57. Article first published online: October 11, 2019; Issue published: February 1, 2020. DOI: 10.1177/0020764019879951,

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0020764019879951>,

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31603368/>,

- 1.1.4. CHIHAI, Jana et al. COVID-19 and mental health – the case of the republic of Moldova. In: *InterACT Newsletter of EPA Council of National Psychiatric Associations*, June 2020, <https://mailchi.mp/europsy.net/sus2campaign-archivecomeuniqidu9b8100f19f2a9eb66f938724aidac66740c1e>
https://mcusercontent.com/9b8100f19f2a9eb66f938724a/files/0470628f-1dad-4091-a8f7-e32dfaf7af81/17_Moldova.01.pdf

- 1.1.5. WASSERMAN D. et al. Compulsory Admissions of patients with mental disorders: State of the art on ethical and legislative aspects in 40 European countries. In: *National Library of Medicine, Eur Psychiatry*, 2020 Aug 24;63(1):e82. doi: 10.1192/j.eurpsy.2020.79., <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32829740/>

- 1.1.6. DURIC, Predrag et al. General practitioners' views towards diagnosing and treating depression in five South-Eastern European Countries.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6445789/>,
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/eip.12747>

- 1.1.7. KUZMAN, Martina Rojnic et al. Mental Health Services during the first wave of the COVID-19 pandemic in Europe: Results from the EPA Ambassadors Survey and implications for clinical practice. In: *Published online by Cambridge University Press*: 09 June 2021, *European Psychiatry*, Accepted manuscript, pp. 1 – 24, DOI: <https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2021.2215>,
<https://www.cambridge.org/core/journals/european-psychiatry/article/mental-health-services-during-the-first-wave-of-the-covid19-pandemic-in-europe-results-from-the-epa-ambassadors-survey-and-implications-for-clinical-practice/4DBCC1228B73B2200141181FEF627CD3>,
https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=Chihai%20J%5BAuthor%5D&cauthor=true&cauthor_uid=30277313

<http://www.rjor.ro/the-impact-of-covid-19-on-mental-health/>

- 1.1.8. MUNDT, Adrian P. et al. Changes in national rates of psychiatric beds and incarceration in Central Eastern Europe and Central Asia from 1990-2019: a retrospective database analysis by Dr. Adrian P Mundt. In: *The Lancet Regional Health - Europe 7* (2021) 100137 - 2666-7762/2021. The Authors. Published by Elsevier Ltd. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), <https://doi.org/10.1016/j.lanep.2021.100137>

7. **Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală**
In timp de realizare, inca nu sunt obtinute.

8. **Diseminarea rezultatelor proiectului**

1. CHIHAI, J. A cross-sectional study of service user needs in the republic of Moldova first step of implementation of mental health reform. In: 3RD

- Eastern European Conference of Mental Health*, Sibiu, Romania, 26–29 September 2019. Sibiu: Editura Universității *Lucian Blaga*, 2019, p. 23. ISBN: 978-606-12-1671-0. <https://mhasee.ro/#1481826610053-4ae70fdf-3457>
2. CHIHAI, J. Comparative assessment of Community-Based Mental Health Services (CBMH) in 4 pilot and non-pilot districts after the 1st phase of the reform of mental health system in Republic of Moldova. In: *3RD Eastern European Conference of Mental Health*, 26-29 September 2019. Sibiu, Romania, 2019, p. 23. ISBN 978-606-12-1671-0. <https://mhasee.ro/#1481826610053-4ae70fdf-3457>
  3. CHIHAI, J. Social Determinants of health/mental health and access to care: Symposium 7 - Development of a new pathway of care in mental health system - case study from the Republic of Moldova. In: *23rd Congress of WASP*, oct 25-28, 2019. Bucharest, Romania, 2019, p. 63. ISBN 978-973-0-30437.
  4. CHIHAI, J. Suicide; MH System in Moldova. In: *WHO Global Meeting to Accelerate Progress towards SDG Target 3.4 on Noncommunicable p. 63 Diseases (NCDs) and Mental Health*, Muscat, Sultanate of Oman (9-12 December 2019). <https://www.who.int/news-room/events/detail/2019/12/09/default-calendar/ncds2019>
  5. CHIHAI, J. Workshop: Successes and Challenges in Advancing Community-Based mental Health Care in Europe: Reflections from the Recover-E project: Community Mental Health in Europe: Where are We Now? In: *EPA 28th European Congress of Psychiatry in Madrid, Spain (virtual) – 4-7 July 2020: EPA Council of National Psychiatric Associations (NPAs) meeting*. <https://epa-congress.org/scientific-programme/#1573113673178-47818ff3-955c>, <https://cslide.ctimeetingtech.com/epa20/attendee/confcal/show/session/1127>
  6. CHIHAI, J. Case study of Moldova experience during COVID-19. In: *9th EUCOMS network meeting – delivering community mental health care during covid-19: innovative*, 11 June 2020. <https://eucoms.net/events/9th-eucoms-network-meeting-delivering-community-mental-health-care-during-covid-19-innovative-practices-lessons-learned/>
  7. CHIHAI, J. Evaluarea cunoștințelor, aptitudinilor și atitudinilor angajaților din AMP în domeniul SM din RM. In: *European Conference of Psychiatry and Mental Health "Galatia 2020", Interdisciplinaritate în psihiatrie și sănătate mintală*, 20-24 July 2020, Galați România, 4th edition, eveniment on-line. <https://galatia.ugal.ro/index.php/en/>. <https://galatia.ugal.ro/index.php/en/day-5/jana-chihai-anxietatea-in-societatea-contemporana>
  8. CHIHAI, J. Inovație și creativitate în psihiatria secolului XXI. Simpozion - Sănătatea mentală în Republica Moldova. In: *Conferința Națională de Psihiatrie a Asociației Române de Psihiatrie, Ediția a XIII-a, cu participare internațională*, 23 - 26 SEPTEMBRIE 2020. Comitet științific:

- <https://ralcom.eventsair.com/cnp-2020/comitet-stiintific>,
<https://ralcom.eventsair.com/cnp-2020/jana-chihai>,
<https://az659834.vo.msecnd.net/eventsairwesteuprod/production-ralcom-public/931e99e2af6b46b3a4e3fe1f6cbdac6a>
9. CHIHAI, J. Comprehensive medical and functional assessment of patients with severe mental illnesses receiving care in period of reforming mental health system 2017-2020 in Republic of Moldova. In: *In and out of your mind*, 19 – 22 November 2020, p.37. <https://www.mhasee.ro/committees>, <https://www.mhasee.ro/program-saturday>,
  10. CHIHAI, J. Impactul psiho-emoțional al infecției COVID-19 asupra cadrelor medicale din linia I. In: *European Conference of Psychiatry and Mental Health "Galatia 2021", Interdisciplinaritate în psihiatrie și sănătate mintală*, 23-25 aprilie 2021. Galați România, 5th edition, <https://galatia.ugal.ro/index.php/en/programme>
  11. CHIHAI, Jana. Serviciile Comunitare de Sănătate Mintală - 4 Ani de Reformare a Sistemului de Sănătate Mintală din Republica Moldova. In: *culegerea Conferinței Naționale cu participare Internațională – Sănătatea mintală – promovare, intervenție și reabilitare, anul*, p. 10, http://sanatatemintala.md/images/conferinta_noiembrie_2019/program_conferinta_14_15_11_2019.pdf
  12. CHIHAI, J. Tulburările de anxietate – problemă acută de sănătate mintală In: *CONGRES consacrat aniversării a 75 ani a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, 21-23 octombrie 2020, Sesiune Plenară: Urgențe în patologia cerebrală* <https://congres.usmf.md/program-stiintific-preliminar/>
  13. CHIHAI, J. Medicină internă: Sănătatea mintală – o provocare contemporană, moderator și comunicare în curs: Serviciile De Sănătate Mintală In Republica Moldova. Curs educațional In: *CONGRES consacrat aniversării a 75 ani a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, 21-23 octombrie 2020.* <https://congres.usmf.md/program-stiintific-preliminar/>

9. Concluzii în limba română și engleză

Până în prezent, în Moldova n-au fost efectuate cercetări în acest domeniu, motiv pentru care rezultatele prezentei cercetări vor fi și relevante pentru îmbunătățirea ulterioară a modelului de servicii comunitare de sănătate mintală în Moldova și tratamentelor aplicate persoanelor cu tulburări mintale severe.

Problema științifică abordată: importanța calității vieții și a funcționalității persoanelor cu tulburări mintale severe în dependență de abordările și tipurile de tratament aplicate în diverse servicii de sănătate mintală.

Importanța practică a studiului este: stabilirea profilului pacientului din serviciile spitalicești precum și din cele comunitare; punerea în evidență a diferențelor de profil; facilitarea elaborării

programelor eficiente și serviciilor adiționale din cadrul serviciilor de SM; facilitarea dezvoltării, reorganizării și inițierea serviciilor de SM; Va ajuta la elaborarea planurilor și programelor de intervenție individualizate și a celor de deinstitucionalizare.

To date, no research has been conducted in Moldova, which is why the results of this research will be relevant for the subsequent creation of the model of community mental health services in Moldova and the treatment of people with severe mental disorders.

The scientific issue addressed: the importance of the quality of life and functionality of people with severe mental disorders depending on the approaches and types of treatment applied in various mental health services.

The practical importance of the study is to establish the profile of the patient in this service: hospital as well as community; highlighting profile differences; facilitating the development of effective programs and additional services within MH services; facilitating the development, reorganization and initiation of MH services; It will help to develop individualized and deinstitucionalized intervention plans and programs.

Conducătorul proiectului _____ Jana Chihai, *dr. m, conf. univ* _____
(nume, prenume, grad, titlu științific) (semnătura)

Semnătura	<i>Jana Chihai</i>
Confirm	<i>[Signature]</i>
Serviciul resurse umane USMF	

DEVIZUL DE CHELTUIELI PE ANUL 2021

Conducătorul proiectului – Jana Chihai

Denumirea codurilor economice	Codul economic	Total	Inclusiv	
			Buget (resurse generale), mii lei 2021	Cofinanțare (venituri colectate interne), mii lei 2021
Bunuri și servicii	22	24,6	24,6	
Deplasări de serviciu	2227			
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710			
Deplasări de serviciu peste hotare	222720			
Alte servicii	2229	24,6	24,6	
Servicii editoriale	222910	24,6	24,6	
Servicii de cercetări științifice contractate	222930			
Alte cheltuieli curente	281	95,4	95,4	
Bursele pentru studenții autohtoni	281211	95,4	95,4	
Stocuri de materiale circulante	33			
Majorarea valorii materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	3351			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Total		120,0	120,0	

Notă: Vor fi incluse doar categoriile de cheltuieli eligibile conform HG 382/2019, și cele aprobate pe fiecare cod economic în parte.

Conducătorul instituției

Ceban Mihail

(semnătura)

Postdoctorandul

Chihai Jana

(semnătura)

Șef Departament
Economie, Buget și Finanțe

Trasco Svetlana

Svetlana
(semnătura)

[Handwritten signature]